

виклик осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, та інші відомості». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1425-2021-%D1%80>.

6. Постанова ВС від 30.01.2024 у справі № 389/766/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116768061>.

7. Постанова ВС від 04.11.2019 у справі № 496/4533/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85582389>.

8. Рішення ЄСПЛ у справі «Sejdovic проти Італії» (ВП) від 10.11.2004 (заява № 56581/00). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-44415%22%5D%7D>.

9. Рішення ЄСПЛ від 24.05.2007 у справі «Da Luz Domingues Ferreira проти Бельгії» від 24.05.2007 (заява № 50049/99). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-76681%22%5D%7D>.

Воробчак Олег Андрійович,

аспірант кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики Київського
інституту інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська
юридична академія»

ДЕЛЕГУВАННЯ СЛІДЧОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЩОДО ПИСЬМОВОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ТИМЧАСОВЕ ОБМЕЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ОСІБ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Поряд із делегуванням процесуальних повноважень щодо проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій, законодавець надає прокурору право делегувати слідчому окремі повноваження за результатами проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Одним із таких процесуальних повноважень є здійснення письмового повідомлення про тимчасове обмеження конституційних прав осіб під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій (частина 1 статті 253 КПК України) [1]. У доктрині кримінального процесу наведене процесуальне повноваження одночасно розглядається як кримінальна процесуальна гарантія недопущення безпідставного обмеження прав і свобод особи під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій [2, с. 71].

Відповідно до частини 1 статті 253 КПК України, особи, конституційні права яких були тимчасово обмежені під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також підозрюваний, його захисник мають бути письмово повідомлені прокурором або за його дорученням слідчим про таке обмеження [1]. Таким чином, підставою делегування слідчому процесуальних повноважень щодо письмового повідомлення про тимчасове обмеження конституційних прав осіб під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій є доручення прокурора. Таке доручення прокурора повинно містити відомості про:

1) найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер; 2) особу, яка підлягає повідомленню про тимчасове обмеження конституційних прав осіб під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій; 3) слідчого, якому надається доручення.

У ході надання доручення про здійснення письмового повідомлення про тимчасове обмеження конституційних прав осіб під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій прокурору потрібно враховувати встановлені законодавцем строки такого повідомлення. Так, згідно з частиною 2 статті 253 КПК України, конкретний час повідомлення визначається із урахуванням наявності чи відсутності загроз для досягнення мети досудового розслідування, суспільної безпеки, життя або здоров'я осіб, які причетні до проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Відповідне повідомлення про факт і результати негласної слідчої (розшукової) дії повинне бути здійснене протягом дванадцяти місяців з дня припинення таких дій, але не пізніше звернення до суду з обвинувальним актом [1]. При цьому, як слушно зауважує В.А. Колесник, «оскільки положення статті 253 КПК України спрямовані на захист законних прав та інтересів особи, то дату відліку часу для направлення такого письмового повідомлення про тимчасове обмеження конституційних прав особи треба визначати з дня припинення їх фактичного обмеження, а не з часу припинення проведення негласної слідчої (розшукової) дії» [3, с. 295].

На виконання доручення прокурора слідчий складає з подальшим врученням вказаній у ньому особі письмове повідомлення про тимчасове обмеження конституційних прав осіб під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Із урахуванням вимог статті 253 КПК України, підпункту 7.1.2 і пункту 7.3 Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затвердженої Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 [4], у цьому повідомленні підлягають зазначенню відомості про: 1) особу, якій здійснюється таке повідомлення; 2) факт проведення та коло негласних слідчих (розшукових) дій, у ході яких відбулося обмеження конституційних прав цієї особи; 3) факт обмеження конституційних прав особи, його вид і тривалість такого обмеження (час його початку та припинення); 4) подальше використання матеріалів, отриманих під час проведення таких дій, у кримінальному провадженні або їх знищення в порядку статті 255 КПК України; 5) коло речей і документів, вилучених у ході проведення негласних слідчих (розшукових) дій (якщо мало місце їх вилучення). Окрім того, пункт 7.3 вказаної Інструкції передбачає, що у разі вилучення речей чи документів прокурор при направленні повідомлення повинен з'ясувати, чи бажає власник їх повернути. При

цьому враховується необхідність забезпечення прав та законних інтересів особи, а також запобігання завданню шкоди кримінальному провадженню (коли речі чи документи є речовим доказом у кримінальному провадженні, у разі виявлення предметів, заборонених до обігу) [4].

Водночас, виконання слідчим зазначеного доручення прокурора, як і самостійне здійснення останнім такого письмового повідомлення, не призводить до ознайомлення осіб, конституційні права яких тимчасово обмежувалися під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, з їх матеріалами, на що звертається увага в судовій практиці. Зокрема, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області вказує, що «аналіз положень статті 253 КПК України, дозволяє зробити висновок, що порядок письмового повідомлення про тимчасове обмеження конституційних права осіб під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій не передбачає надання особам, права яких були тимчасово обмежені, матеріалів, які були отримані в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій» (ухвала від 03.02.2021 р. у справі № 265/2259/20) [5].

За результатами виконання доручення слідчий інформує прокурора про здійснення письмового повідомлення осіб про тимчасове обмеження їх конституційних прав у ході проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

За результатами виконання доручення слідчий інформує прокурора про заходи, вжиті ним задля забезпечення збереження інформації або певного її фрагменту, зазначених у дорученні.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

2. Дрозд В.Г., Романов М.Ю. Особливості проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час здійснення досудового розслідування кримінальних проступків. *Правовий часопис Донбасу*. 2023. № 1. С. 68–74.

3. Колесник В.А. Гарантії дотримання прав особи при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. Вип. 63. С. 293–297.

4. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ ГПУ, МВС України, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>.

5. Ухвала Орджонікідзевського районного суду міста Маріуполя Донецької області від 03.02.2021 р. у справі № 265/2259/20 (провадження № 1-кц/265/256/21). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94610783>.